

ELOFIZETES

MELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre — 180 Lei.
 Három évre — 500 Lei.
 Egy negyed évre — 45 Lei.
 Egy hónapra — 15 Lei.

Hirdetések
 árakról szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi országok
 vasutak pályáján.
 TELEFON-SZÁM: 107.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvardul Regele Ferdinand I. (József 15h.-os) 22.
 TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1921

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, március 16.

A brucki találkozó.

(Magyar-cseh gazdasági tárgyalások.)

A trianoni békeszerződés megkötése után most találkoztak először magyar kormányfői az egyik utódállam vezető államférfiaival, hogy a legégetőbb gazdasági kérdéseket megtárgyalják és a gazdasági kapcsolatok felvételével együtt, államaik között a barátságos szomszédi viszonyt is megteremtsék. Nagy jelentőségű esemény a brucki találkozó, amely perspektívát nyújt a jövőre és bizonyára kezdete annak a reális politikának, amely az új nemzeti államok jövőjét irányítani fogja. A tanácskozásokról a következő táviratok számolnak be:

BUDAPEST. Gróf Teleki Pál magyar miniszterelnök és Gratz Gusztáv magyar külügyminiszter tegnap Bruckba érkeztek és gróf Arras kastélyában szálltak meg. A magyar miniszterelnök és külügyminiszter még tegnap találkoztak Benes cseh külügyminiszterrel és Hotovetz cseh kereskedelmi miniszterrel, hogy megtárgyalják a békeszerződéssel kapcsolatos kérdések rendezését. A tanácskozások előreláthatólag két napig tartanak.

BUDAPEST. Lapjelentések szerint a magyar-cseh tárgyalások kizárólag gazdasági természetű kérdésekre vonatkoznak. Emellett természetesen szó van arról is, hogy a két ország között a kapcsolatot barátságosabbá tegyék.

BÉCS. A brucki tárgyalás az első, amelyet Magyarország a háború után újonnan alakult nemzeti államok egyikével kezd. Ezzel Magyarország nemzetközi izoláltsága a kis antanttal szemben megszűnik. A tanácskozásokat két napra tervezik, de lehetséges, hogy tovább tartanak.

BUDAPEST. Szerdára várják, hogy gróf Teleki Pál nyilatkozzék a magyar-cseh tárgyalásokról. Ez az első lépés, az első közvetlen érintkezés egy szomszédos állammal. Ez a lépés kiveti Magyarországot abból az elszigetelt helyzetből, amelyben az utolsó két évben az antiszlovák államokkal szemben volt. A tárgyaló kormányok helyzete igen nehéz, mert mindkét kormánynak számolnia kell a maga közvéleményével. Remélhető azonban, hogy a brucki tárgyalásoknak mindkét államra nézve üdvös és hasznos következményei lesznek.

BUDAPEST. Mintán a tanácskozás ügyrendjében megegyezés történt, a konferencia megkezdődött és tegnap este hét óráig tartott. A tanácskozásokat ma folytatták.

Berlin megszállását javasolják.

London. Boctovley képviselő az angol alsóházban azt fogja javasolni, hogy a szövetségesek szállják meg Berlint is és ezzel is demonstrálják azt, hogy a németek a háborút elvesztették.

Berlin. A hamburgi kikötőben ismét megjelent egy fellegyverzett angol gőzhajó.

Páris. Briand francia miniszterelnök tegnap Párisba érkezett. A pályaudvaron nagy néptömeg várta a miniszterelnököt, akik szelvélyesen üdvözölték. Poch marsall is elutazott már Londonból. Briand miniszterelnök Párisban kijelentette az újságíróknak, hogy a londoni konferencia eredményeit kielégítőnek tartja.

Április elején kezdődnek a román-orosz béketárgyalások.

BUCURESTI. Az orosz és román békedelegátusok április elején ülnek össze Revalban. A béketárgyalások során tárgyalni fognak az orosz-román cserekereskedelem újbóli felvételéről, a háború kitörése alkalmával Oroszországban maradt román aranyakról a háború által okozott károkról a Banca Nationalának Oroszországba vitt aranykészletéről és annak visszaadásáról és a moldvai csapatok fejtartásában okozott 16 milliárd lei költségekről és annak megtérítéséről.

PÁRIS. A Le Temps írja: A Revalban tartandó orosz-román konferencia pontos ideje még nincs véglegesen megállapítva, de az ott tárgyalandó kérdések a következőkben foglalhatók össze:

Két fontos pontja a konferenciának a két ország közötti hadikövetelések megállapítása és egy kölcsönös árucserélésre vonatkozó egyezmény megkötése. Haditartozások fejében Románia Oroszországtól 16,041,792,037 leit követel a szállított árukért, az Oroszországban maradt hadianyagért és a román nemzeti bank Moszkvában levő aranykészlete fejében. Román tartozás Oroszországnak a szállított élelemért és az országban ottmaradt orosz hadianyagok stb. 873,083,164 lei. Románia követelése 15,168,708,870 lei, a békebeli árfolyam alapján számítva. A csere tárgyát képező kereskedelmi áruk jegyzékét még nem állították össze.

Pogány József volt népbiztos öngyilkos lett.

(Oroszországban terjed az ellenforradalom.)

Az Aradi Közlöny kopenhágai jelentés alapján hírt adott arról, hogy dr. Pogány József volt magyar népbiztos, Kun Bélának katonatanácsának hírhedt vezetője, akinek nagy része volt gróf T. I. István meggyilkolásában, a Pétervári harokban a felkelők elfogták és agyonlőtték. A volt magyar népbiztos sorsáról most megbízható jelentés érkezett, amely hírül hozza, hogy Pogányt nem az ellenforradalmárok végezték ki, hanem önkéntes véletlenszerűen a börtönben, ahová Trockij parancsára vették. Erről az eseményről a következő táviratot kaptuk:

Kopenhága. Stockholmi lapok hírt adtak arról, hogy Pogány József volt magyar népbiztos Pétervárot agyonlőtték. A Politikán ezzel szemben arról értesül, hogy Pogány Józsefet Trockij rendelkezése alapján letartóztatták és börtönbe vették. Pogány a börtönben öngyilkos lett. A volt magyar népbiztos, aki Kun Bélát

uralma alatt is egyenlenséget szított, Oroszországban sem tagadta meg magát és állandóan viszálykodott társaival. Stockholm. Budeny tábornok lovaskaváljának 15 ezer fős csapata a szovjet kormány utasítására Moszkvába indult. A hadtest Oreltől a felkelőkhez pártolt, akik Orel városát elfoglalták.

Heisingfors. A Balti-flotta több egysége csatlakozott az ellenforradalmárokhoz. A hajóraj bombázta a Péter-Pál erődöt. A felkelők megszállták a kormányzósi épületet. Krasznajagorka és Oranienbaum városok lángban állnak. A pétervári vörös helyőrség 8 ezer embere fellázadt. Az ellenforradalmárok Péterbot előtt vannak.

London. Ideérkezett bolsevista-újságok közül Leninnek a moszkvai kongresszuson mondott beszédét, amelyben Lenin elismeri, hogy Oroszországban mindenütt mozgalom indult meg a bolsevista-diktatúra ellen.

Erdély új minisztere

BUCURESTI. Kormánykörökben erősen tartja magát a hír, hogy dr. Groza Péter képviselőnek volt közlekedésügyi államtitkárnak erdélyi miniszterre való kinevezése küszöbön van. Régen beszélnek már erről a kinevezés-

ről. Hosszas tárgyalások folytak dr. Groza Péter és a kormány között és valószínű, hogy ezek a tárgyalások eredményre fognak vezetni. Az erdélyi románság bizonyára örömmel veszi tudomásul, hogy dr. Groza Péter lesz erdélyi miniszter, aki mint képviselő és államtitkár tisztakezü és

igazságos ember volt. A kormányban ezidőszerint az erdélyiek részéről egyedül Goga Oktavian kultuszminiszter foglal helyet, aki az erdélyiek minden apró-cseprő ügyében eljár és ezzel sok idejét veszíti el. Természetesen dr. Groza kinevezésével a kultuszminiszter felszabadul sok tehertől.

A többletbejelentések.

A pénzügysegély bizottság, amely Oradea-maren (Nagyváradon) működik, táviratilag megkeresték az aradi pénzügyigazgatóságot, hogy az oradea-mare (nagyvárad) bizottságnál előforduló tolongások elkerülése végett hozza nyilvánosságra a következőket:

Mindazok, akik a korona-bankjegyek első beváltása alkalmával nem kapták meg koronátöbbletük hatvan százalékát, illetve korona-többletük még igazolási eljárás alatt áll a bizottságnál, jelentkezzenek az aradi pénzügyigazgatóságnál, ahol jelentkezésükről táblázatot fognak készíteni. A táblázatba a következő adatokat veszik fel: a nyugta (quitante) tulajdonosának neve, lakása, a quitante száma, a bejelentett összeg, a becserélésnél begyújtott összeg és az igazolandó többlet éppen úgy, mint a becserélő hivatal által adott nyugtan van. Azután a jegyzék aláírandó és pecséttel ellátandó. A táblázat, amely mindazokat magában foglalja, akiknek ilyen többletük van, sürgősen elküldendő a pénzügyigazgatóság útján Oradea-marera (Nagyváradra) a bizottsághoz, amely azután a jelentkezés sorrendjében kellő időben értesíti az érdekelteket, hogy mikor jelenjenek meg előtte a többlet igazolása végett. A megjelentek hozzák magukkal kereskedelmi könyveiket, vagy más hitelt érdemlő okirataikat. A falusi lakosság ilyen többleteire vonatkozó nyugtákat az illető becserélő hivatalok gyűjtsek össze, készítsenek a fenti módon táblázatot és az egyeseknek a községi előjáróság által kiadott bizonyítványokkal és nyugtákkal együtt expressz-levelelben küldjék el azokat a bizottsághoz Oradea-marera (Nagyváradra), hogy kifizetés végett igazolja és látta-mozza azokat.

Dramai akta a világháború kitöréséről.

(Paleologue volt francia külügyminiszter emlékiratai.)

PARIS. A Revue des deux Mondes közli Paleologue volt francia külügyminiszter emlékiratát. Paleologue 1914. júliusában mint Franciaország pétervári nagykövete tárgyalta a cárral, hogy felhagyja előtte Németország izgatott hangulatát, amit Vilmos császár szit. A cár a következőképen válaszolt:

Nem tudom elhinni, hogy Vilmos császár háborút akar. Ha én úgy ismerné, mint én! Ha tudná, hogy a prózái mögött mennyi sarlatánság rejtezik!

Paleologue: Talán túbecsülöm Vilmos császárt, ha képesnek tartom arra, hogy gesztusainak következményeit le akarja vonni, vagy legalább felismeri őket, de ha a háború tényleg levetet, meg akarja-e és meg tudja-e akadályozni? Én azt hiszem felség, alig. A cár néhányat szippantott a cigarettájából, aztán elhatározott hangon mondta:

Éppen ezért a legfontosabb, hogy egy háború esetén számítassunk Angliára. Ha Németország nem vesztette el végleg az észét, akkor nem támadja meg az egyesült Francia-, Angol és Orosz országokat.

Az 1914. július 24-i gyakran emlegetett eseményekről a következőket írja Paleologue:

Nyolc órákor este felmentem a külügyminiszteriumba, a hol Saszonov a német kollégákkal tárgyalta. Egy pillanattal később észrevettem hogy Pourtalés izgatott arccal és csillogó szemekkel kilépett a szobából. A vita, ugylátszik,

rendkívül heves volt. Pourtalés szórakozottan kezét nyújtott, miközben én beléptem a miniszter szobájába. Saszonov egész testében reszketett a felindulástól, mozgólatai idegesek voltak, a hangja száraz és élénk.

— Mi történt? — kérdeztem.

Az, amit előreláttam. Németország az ő módján tényleg támogatja az osztrák ügyet. Nincs egy békülékeny szava. Éppen ezért kezeimre kiejelentettem Pourtalésnak, hogy ilyenformán a szerb-osztrák magyar vitába mi is beleszólunk. A vita fölötté éles volt.

— Ah! Éles?

Igen... tudja, mit vetett a szememre? Hogy én és általában az oroszok sohasem szeretjük Ausztriát sohasem rettentünk vissza attól, hogy a tiszteletreméltó osztrák császár utolsó éveit izgalommal kísértsük el. Így válaszoltam: Bizonyos, hogy nem szeretjük Ausztriát. És miért is szeretjük? Eddig csak kellemetlenségeket okozott nekünk. Ami a tiszteletreméltó császárt illeti: nekünk köszönheti, hogy a korona a fején van. Gondoljon csak arra, hogy hálálkodott nekünk 1855-ben 1878-ban, 1908-ban! Ön a szemünkre veti, hogy nem szeretjük Ausztriát? Hát ez mégis csak sok egy küssé!

Paleologue megjegyezte:

Mindez nagyon kínos, kedves miniszter. Ha Pétervár és Berlin között ilyen tónusban folynak a beszélgetések, akkor nem tartanak sokáig. Akkor rövidesen meglátjuk, hogy Vilmos császár

hogy áll csillogó serege élére! Az istenre kérem, legyen higgadt, ragadjon meg minden alkalmat a megértésre! Ne felejtse el, hogy az én kormányom a közvéleményre támaszkodik és csak abban az esetben támogathatja önt, ha a közvélemény mögötte áll! És gondoljon az angol álláspontra is!

— Minden lehetőséget elkövetek. — mondta Saszonov, hogy a háborút elkerüljük.

— Értésíthetem kormányomat hogy ön nem tett folyamatra katonai intézkedéseket? — kérdezte Paleologue.

Biztosíthatom önt, hogy nincs szó erről, csupán annak a nyolcvan milliónak a visszavonását rendeltük el, amit német bankoknál helyeztünk letétbe. Elmondta ezután, hogy igyekezni fog hogy Berchtoldot a Szerbiához intézett ultimátum határidejének kitolására bírja, hogy a nagyhatalmak időt nyerjenek állást foglalni a büntető eljárás kérdésében, amely az ellentétek alapjául szolgál. A porosz miniszterek másnap koronatanácsot tartottak Vilmos császár elnökletével. Saszonovnak véleménye nyilvánításánál a legnagyobb óvatosságot ajánlottam. Július 28-án, a végzetes nap délutánján Paleologue Pourtalésvel tárgyalta Saszonov előszobájában, mialatt az orosz külügyminiszter Buchanan angol követtel tanácskozott.

Paleologue: Elhatározta ön már, hogy szövetségesére mérséklőleg igyekszik hatni? Csak önmagát áll módjában, hogy Ausztriának ezirányban tanácsot adjon.

Pourtalés: Nem. Pétervárnak kell mérséklődnie. Ideje már, hogy a szerbek uszításával felhagyjanak!

Paleologue: Becsületszavamra biztosítom önt, hogy az orosz kormány teljesen passzív és minden békés megoldásra hajlandó. De

né követelje tőle, hogy Szerbiát engedje elpusztítani. Lehetetlenséget követelne tőle!

Pourtalés: Mi nem hagyhatjuk szövetségeseinket a csávában!

Paleologue: Szabad ez egyszer önnel egészen nyíltan beszélnem, kedves kollégám? Az idő nagyon komoly és én azt hiszem, eléggé ismerjük egymást ahhoz, hogy szabadon kibeszéljük magunkat. Ha két napon belül az osztrák-szerb konfliktust el nem intézzük, akkor ez a háborút jelenti, a világháborút, olyan katasztrófát, amelyet a világ még nem látott! Ezt a végzetet még el lehetne kerülni, mert az orosz kormány békés hajlandósága, az angol kormány pedig különösen az és mert az ön kormánya is biztosít bennünket, hogy a békét akarja.

Pourtalés: Igen, ez bizonyos, istent hívom tanuságul. Negyvenhárom éven át tartottuk ienn Európát békéjén. Ez idő alatt sohasem éltünk vissza az erőnkkel és ma minket vádolnak meg azzal, hogy a háborút el akarjuk ereszteni láncainról.

Paleologue: Hát már ugy áll a helyzet, hogy a történelem ítéletére kell apellálni? Nincs lehetőség?

Pourtalés (a legnagyobb felindulás hangján): Mi nem hagyhatjuk Ausztriát és nem is hagyjuk! Semmi körülmények között sem, akármilyen fog történni!

Ebben a pillanatban hagyta el az angol követ Saszonov szobáját. Pourtalés izgalomában elfelejtett kezéigfogni Buchamannal és besietett a szobába. Buchanan elmondta Paleologuenak, hogy felszólította Saszonovot, hogy semmi körülmények között se nyuljon olyan katonai eszközökhöz, amelyeket Németország provokálásnak minősíthetne. Az angol közvélemény sohasem járul hozzá egy háborúhoz, ha azt nem

Apám.

Írta: Longyel Géza.

Apám kék szeme jószágosan nézett a világra. Jószágosan és bölcsen. Engem kezemnél fogott és vezetett a városban, ahol ő sem járt soha. Ő volt az én utolsó vezetőm. Azóta egyedül botorkálok. Kezemnél fogott és vitt, mint a ki az élet minden útját ismeri. Amit láttunk, mindenről tudott és mindent elmondott nekem. Akkor már én kezdtem ismerni a világot, megláttam, hogy az egyik ember részeges, a másiknak piszkosak, feketék a körmei: ilyen apró defektusokat minduntalan felfedeztem. Csak ő volt hibátlan, erős, tiszta, szigorú, jó. Az apám.

Tíz éves voltam és az anyám azt írta: apád meghalt. Fekete szalagot varrtak a kalapomra és rettenetesen rossznak éreztem magamat, mert nem tudtam sirni. Egy öregasszony, akinél laktam, azt mondta: ne sirjon fiacskám, az isten jó, majd megsegíti. Én száraz, égett, de könnytelen szemekkel gondoltam a halálánál sokkal szomorúbb dolgokra. Hogy karácsonykor megbukom, hogy leöntöm tintával az új ruhámat. Könny azonban nem jött a szememből.

Aztán egyedül botorkáltam a világban. Ekkor már megjöttek a könyvek. Már kamasszá serdültem és éjjel hangtalanul sirtam. Vágytam a férfi után, aki rám nézzen kék szemével, arcomhoz szorítsa barna, szurós szakállát és ajkamra szivarszagu csókot nyomjon.

Álmomban néha találkoztam vele. Számonkérte az eltöltött időt, hibáimat, bűneimet: mind felírta, büntetett, mindig csak büntetett. Apám volt. Reggel megkönnyebbülve ébredtem fel. Egvedül voltam. Szabad voltam. Nem volt, aki számonkérje rossz cselekedeteimet. Örültem. Annak örültem, hogy nincs apám.

Én is hozattam egy liveg pezsgőt. Mi, hárman, ekkor ittuk az ötödik üveggel. A szülőkről beszélgettünk. Én az apámat mondtam el. Szigorúnak és jónak, bölcs mindent tudónak. Ellágyultam, érzelegettem.

— Ha ő élne, ha mellettem lett volna, ha nevelt volna, akkor erős volnék, tudnék akarni, nem terhelnének megbánt és elsíratott lépések.

— Mit tudsz te az apádról, hogyan beszélsz az apádról — vetették közbe — holott tíz esztendő sem voltál, amikor meghalt?

— Én akkor már minden láttam — makacszkodtam — és az

apámat ismertem olyan jól, mint titeket ismerlek és most is olyan élesen látom, hogy ha idelépne, megismerném, mintha tegnap váltunk volna el, és a nyakába botulnék.

— Az apád most már nem harminc éves volna, mint akkor. Az apád is öregedett volna husz esztendővel. Én is szeretem az apámat, akivel együtt élek most is. Szeretem, mint a barátomat. Any nyit használt nekem, mint egy jó barát. Ő is szeret. De annál inkább tudom, mennyi hibája van, mert körülbelül az, aki én vagyok. Gyarló ember.

— Ez nem az igazi — feleltem én. Az enyém más volt.

A kávéházba ekkor belépett egy szakállas férfi. Az apám. Leült egy homályos asztalhoz. Én megdermedve néztem. Az apám kerek arca, szögletes mozdulatai. A kávébarna kabát, a csontnyelű bot is az apámé. Arcképet vettem elő a tárcámból. Összehasonlítottam. Minden vonása ugyanaz. Lehajtottam egy pohár pezsgőt és szóltanul, nyitott szájjal a helyemen maradtam.

A pincér jött és meggyújtotta az idegen asztalánál a gázlámpát. Mereven vizsgáltam. Ősz szálakkal volt tele a szakállja és ami nem volt benne ősz, az vörös volt.

— Igen, ilyen volt az övé is — állapítottam meg sóhajtva.

— A szeme is ilyen volt.

Lehajtott gallérja rojtos, alatta piszkos fekete nyakendő. Szilvóriumot rendelt. Keze reszketve nyúlt a pohár után. Érezni véltem, hogy lehellelte tele van szesszel. A könnyek végigfolytak arcomon. Apámat, a feltámadottat keservesen megsíratam. Most síratam meg igazán.

A kávéházajtót kinyitották, friss levegő jött be. Mámoros fejem tisztulni kezdett. Az idegen észrevett ekkor és felém jött. Szív dobogva vártam. Odajött hozzám és kezét nyújtva, egyszerűen mondta:

— Szervusz öcsém!

Én sikoltani akartam, ő folytatta:

— Megint feljöttem Pestre. Persze, alig ismersz rám. Két év óta megöregedtem. Bátyám, apám testvére, hasonmása, leült asztalomhoz, ahol már egvedül voltam. Beszélni kezdett. A hangja, ez az érdes, kemény hang, ez is az apámé. De már vidám voltam. Megkönnyebbültem, mint ama reggeleken, amelyek előtt álmomban találkoztam vele. Megkönnyebbültem, örültem most is, annak örültem, hogy apám valóban nincs.

világosan és kifejezetten Németország kezdeményezi. Eben a pillanatban lépett be az osztrák-magyar nagykövet a szobába. Fel-tűnően sápadt volt és feszessége, amelyvel kollégáit kezelte, kinosan lepte meg a diplomatákat, akik között éppen udvariassága miatt állott közszeretben.

Paléologue: Vannak talán jobb hírei Bécsből? Megtud nyugtatni bennünket?

Szapáry: Nem, nem tudok semmi újat. A gép megindult! . . .

•Dr. Moldován Silvius új hivatalában.

Ma délelőtti ünnepi keretek között történt meg az aradi törvényszék elnöki szobájában dr. Moldován Silvius volt aradi prefektus, az aradi törvényszék új elnökének esküvője. A törvényszéki bírák és az összes törvényszéki tisztviselők jelenlétében mondotta el dr. Moldován a szokásos esküvőt. Azután néhány meleg szóval köszönte meg a tisztviselők és a bírák lelkes fogadtatását. Az ügyészség nevében dr. Crisán Aurél főügyész és a bírák nevében dr. Barbura Szever tanácselnök üdvözölte az új elnököt.

Dr. Moldován Silvius törvényszéki elnökkel ma beszélgetést folytatott az *Aradi Közlöny* munkatársa. Dr. Moldován a következőket mondotta:

— Az elnöki tisztséget még nem vettem át, mert a törvényszék vezetésének az átadása legalább is egy hetet vesz igénybe. A törvényszéken az én vezetésem alatt is a régi rend fog megmaradni, mert az elődöm működésével a legteljesebb mértékben meg voltam elégedve.

A gázgyár megváltása

Annak idején megírtuk, hogy a városi tanács megbízásából Zádor Imre gépüzemigazgató és dr. Jegessy Károly tisztii főügyész Budapestre utaztak, hogy a Központi Gáz- és Villamossági R. T.-gal tárgyaljanak az aradi gázgyár megváltási összegére nézve. A város kiküldött tanácskoztak Umhauser vezérigazgatóval, de miután a vállalat elnökgazgatója nem tartózkodott Budapesten, megállapodást nem sikerült létrehozni. Egyelőre megállapodásra nincs is remény, mert a város megbízottai arról értesültek, hogy a Központi Gáz- és Villamossági R. T. most 7 millió koronát kér a gázgyárért, holott a gyár átvételének idején a megváltási összeget mindössze 1 millió 138.000 koronában állapította meg. Miután ezzel szemben a város mindössze 570.000 lelt kínál a társaságnak, a megegyezés aligha fog létrejönni s így valószínűleg a gázgyár megváltási ügye pórtógá válik.

Szerencsétlenség a Hegyaljai Villamos Vasuton

(Egy leány leugrott a robogó vonatról.)

Súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt ma délelőtti Gyorok és Szabadhely között az Arad hegyaljai Villamos Vasuton. A délelőtti 10 órakor Aradra jövő villamos vasutra Gyorokon felszállt Fekete Mariska ottani lakos, hogy Aradon bevásárlásokat eszközöljön. A leány a kocsiperonján állott, amelynek ajtaja nyitva volt. Fekete Mariska a pénzt számolgatta, egyszerre egy hirtelen zökkenés következtében pénz tárcáját kiejtette kezéből s az minden pénzével együtt az uttestre esett. A leány pénze után kapott és kiesett a robogó vonatról. A szerencsétlenség Gyorok és Szabadhely határában történt. A következő kocsiszakasban ülő egyik utas észrevette, hogy valaki kiesett a vonatról, azonnal szólt a kalauznak, aki megállította a vonatot. Az utasok leugrá-

tak és ottalálták a vasuti töltés mellett eszméletlen állapotban, véres, összeroncsolt tagokkal a szerencsétlen leányt. Fekete Mariskát felvitték a vonatra, amelyet visszaindítottak Gyorokra. Itt hamarosan orvost kerítettek, aki azonban a leányon nem tudott segíteni. Az orvos utasítására a villamos vasutal a még mindig eszméletlen leányt behozták Aradra s a kórházban helyezték el, ahol nyomban ápolás alá vették. Megállapították, hogy Fekete Mariska súlyos belső sérüléseket szenvedett s a zuhanás következtében külső zúzódások is látszanak rajta. A leány a késő délutáni órákban néhány percre visszanyerte eszméletét, de még mindig nem lehetett kihallgatni. A kezelőorvosok véleménye szerint állapota rendkívül súlyos.

Irodalom és művészet.

A színház heti mársora:

Szerda: Ember tragédiája. (A.)

Csütörtök: Lili bárónő. (B.)

Péntek: Zsidónő. D'Arin operaénekes vendégfelléptével. (C.)

Szombat: Az ezüst sárly. (A.)

Vasárnap d. u.: Mánás Miska. Este: Piros bugyellárs. (B.)

Tairun.

Akik évekkal ezelőtt utoljára látták Lengyel Menyhért drámai feszültségben liktető, világhírű színpadi alkotását, bizonyára azzal mentek el tegnap este a színházba, hogy nagyszerű élményben lesz részüik. Hát bizony ezek a jóhiszeműek alapos csalódással gazdagodtak. Nem így képzeltük el a Tairun, Lengyel Menyhért színes, mozgalmas, eleven színdarabját. Mert amit kaptunk, az affektáltság, unottság, vontatottság volt. Forgács Sándor Tokerramo szerepében ránehezedett az egész előadásra vontatott nyöszörgésével, műpauzáival s így semmit sem kaptunk a kiváló szerző elképzeléseiből. Mert kell az egész négy felvonást végigkéseregenni, amikor annyi alkalom adódik őszinte hangokra? Szerencsétlen és elhibázott feljegzés a Forgácsé, aki pedig intelligenciája révén majdnem mindig elszokta találni szerepeinek alaptonusát. És Forgács hibás felfogása rabul ejtette majdnem az összes kisebb szereplőket. Közülük csak Ács Mihály vált ki, aki értelmesen beszélt és igen szépen játszott. Csige Böske, Kerner Ilona szerepében egyik legszébb sikerét aratta, különösen az első felvonás elején és a második felvonás végjelenté-ben, amikor a hisztérikus asszony dühös, kacagó szavait vágja Tokerramo arcába. Ebben a jelenetben igen sok volt a valószínűség és a megrázó drámai erő. Földes Mihály Linder író eredeti felfogással játszotta. Nem vette cini-kusnak az alakot, hanem robusztus, korhelykedő figurát vitt a színpadra. Ezt az alakot azonban

kitűnően játszotta. Megállapítható, hogy neki volt a legnagyobb és legosztóbb sikere. Várnai, H. Harmath Józsa és Selmeczy kisebb szerepekben elfogadható produkáltak. A tegnapi előadás kapcsán visszatérünk ama régi megállapításunkhoz, hogy a prózát mostohán kezelik a színházban. A színház igazgatósága ugy-látszik félreértette intenciókat, mert mi nem azt akarjuk, hogy a színház ne találja meganyagi téren a maga boldogulását és ne tiúzzön műsorra énekes darabokat a kasszasiker kedvéért. Az intelligens közönség részére ké-rünk hetenként legalább egy prózai darabot, de ez aztán összevágó és precíz előadásban kerüljön színre. (Ky.)

Puccini és Szamosy Elza.

Érdekes apróságot mesélt el nekünk egy Bécsből hazatért aradi ur Puccini legújabb operájának a Rondinenak bécsi bemutatója alkalmából. Szamosy Elza aki Puccini összes operáit annak idején a budapesti Operában kreálta és ezidőszent az osztrák fővárosban lakik, a főpróbára kissé megkésve érkezett és így csak a karzaton kaphatott ülőhelyet. Az első felvonás után elragadtatásának kifejezést akarván adni, névjegyén néhány sort küldött a mesternek melegen gratulálva sikeréhez. Puccini, amint meghallotta, hogy Szamosy Elza a színházban tartózkodik, visszaemlékezve azokra a nagy sikerekre, amelyeket együtt arattak nemcsak Európában, hanem Amerikában is, ugyanis annak idején Puccini személyesen vitte ki Szamosy Elzát Amerikába, őt tartván a legjobb Madame Butterfly-nek a világon, felsietett a karzati, hogy a művésznőt személyesen üdvözölje. Ugy megörültek egymásnak, hogy Puccini nem ment vissza a részére fenntartott páholyba, hanem ottmaradt a karzaton a művésznő mellett. A következő felvonás végén, midőn a közönség hosszantartó tapsal hívta a szerzőt, Puccini a karzat mellvédjéről köszönte meg az

ovációt. Az előadást követő banketten, melyre Puccini Szamosy Elzát is meghívta, sőt vele együtt jelent meg, nagy ovációban része-sítették a két világhírű művészt.

A színházi iroda közleményel. D'Arin operaénekes vendégfellépte a Zsidónőben. A szentpétervári udvari opera volt első basszistája, mint az aradi színtársulat leszerződöttét állandó vendége, pénleken mutatkoz be az aradi közönségnek. A tüneményes hanganyaggal rendelkező, kiváló basszista, aki valóságos férfi szépség, Brogni biboros hatalmas partiját énekl, amelyben a közel multban valósággal meghódította a clujt (kolozsvári) és timisoarai (temesvári) közönséget. A vendéggel színtrekerülő, közkedvelt operát rendes bérletben játszik pénteken. — Az Ember tragédiáját, Madách örökbecsű, nagy tragédiáját eleveníti fel szerdán, hosszabb szünet után a színtársulat. — Vasárnapi előadások. Délután mérsékelt helyárok mellett a népszerű Mánás Miska operett kerül előadásra Sebestyén Jenővel a címszerepben. Este egy régen nem játszott népszínművet, a Piros bugyellársit elevenítik fel cisóranu szereposztásban. — A Cseregyerekek már megkezdődtek a próbák a színházban. Farkas Imre új operettjét, amely Aradon is hamarosan népszerű lesz, a jövő héten mutatja be a színtársulat. A közkedvelt magyar operetszerző újdonságában az egész operettszemélyzet játszik. — A Lili bárónő új szereposztással eleveníti fel a színtársulat cütörtökön. Az elmúlt szezonok diadalmas sikerű operettjében Clarisse szerepét Serreg Marcsa játsza és Frédi Sebestyén Jenő lesz.

Szamosy Elza szombati hangversenyének műsorát leghiresebb szerepeinek áriáiból és a modern dal költészet legnevezetesebb képviselőinek szereményeiből állította össze. Méltó előadásban fogjuk élvezhetni Puccini, Saint-Saens, Thomas, Bizet, gyönyörű operáinak legszébb részleteit, valamint Schubert, Schumann, Strauss, Tschalkowsky, Tos-ti öröksépségű dalait Szamosy Elza nemcsak hangjának érzéki csengésével gyakorol hatást a műtörtéző közönségre, hanem előadásának drámai erejével és felfogásának eredeti megnyilvánulásával is. De azt hisszük felesleges Szamosy Elza művészetét e helyen ismételtelen méltatni, mert hiszen majdnem mindnyáján ismerjük őt a budapesti operaházban nagyszerű szereplésének idejéből. A hangverseny iránt nagy érdeklődés mutatkozik úgy, hogy szombaton, 19-én a Kulturpalotában megtartandó estély nemcsak művészi, hanem társadalmi eseménye is lesz Aradnak.

Tilos a bemenet. Tábori Emil második bohózata kerül bemutatásra a Modern Kabaré mai intim műsorán. A Nőtlenférfi után nem is következhetett más mint a Tilos a bemenet című pompás bohózat, amelyben szinte lélegzethé- sem jut a közönség sok kacagástól. A nagyszerű darabban csaknem az egész társulat játszik. A kitűnő tréfán kívül nagyszerű műsorról szerepelnek Forray Aladár aki napról-napra nagyobb népszerűségnek örvend, Kopány Gizzi és Tolnai Dea, a kitűnő előadó művésznők. Aurél, román komikus, Anghelotta, akrobata, Németh Margit, Biró Géza és Rudas tánc trio, Pawlowna, Tilla, Rudas, Lili, Lucia Dorel stb.

Az iparművészeti szalon új helyiségben. Három hónappal ezelőtt nyitotta meg a Kulturpalota kistermében Geller Ödön hírlapíró rendezésében az aradi képző és iparművészeti szalont. A kiállítás azóta zavartalanul nyitva állott, míg napokban a szalon helyiség nélkül maradt, mivel a Kulturpalota kistermét ezentúl más célra fogják berendezni. Az iparművészeti szalon vezetősége a kiál-

lítás céljaira megszerezte a Str. Eminescu (Deák Ferenc utca) Ortuway palota egyik földszinti üzlethelyiségét. A helyiségben, amely jelenleg nagy átalakítás alatt áll, e hó 25-én nyílik meg a kibővített iparművészeti szalon, amelynek a kiállítászerű jellegét elvéve, a vezetőség azt inkább üzleti keretek közé fogja szorítani. A szalonban grafikai műtermet rendeznek be, amely célra a szalon vezetősége Erdélyből és a külföldről nagy megrendeléseket eszközöl.

Csehországban tilos a magyar szindarab. Bécs. A legközelebbi színházi évadra a cseh színházak csak egy évi időtartamra kapnak játékgengelyt és ez is csak azzal a kifejezett feltétellel történik, hogy bécsi vagy magyar színpadi műveket, főként operetteket nem adnak elő. Az engedélyezési okiraton írásban jelöli meg a cseh kultuszminiszterium ezt a tilalmat. Azoktól a színházvezetőktől, akik a tilalmat megszegik, azonnal megvonják a színházi engedélyt.

Megindulnak a Forda-vonatok.

A CFR. vonalain is közlekednek a kis távolságon járó ugynevezett Forda-vonatok. A Forda-vonatok a belföldi teherforgalom lebonyolításának állandóan legfontosabb tényezői voltak. Mióta Románia egész területéről megindult a rendes teherforgalom a szomszédos államokkal, azóta a Forda-vonatok közlekedésében nagy lanyhulás állott be.

A C. F. R. vezérigazgatósága felismerte a Forda-vonatok nagy forgalmi teljesítményét és a napokban elhatározta, hogy a Forda-vonatok Erdély egész területén ismét az üzembe vonja. Ennek az elhatározásnak volt a folyománya az a rendelet, amely most érkezett meg az aradi kerületi vasutigazgatósághoz és amely szerint ezentúl az egyes községekben a Forda-vonatok felosztása után visszamaradt rakott kocsikat gyorsan kell továbbítani a rendeltetési helyre, míg az üresen veszteglő szerelvényeket a kerület igazgatósági székhelyére kell szállítani.

Zsidókat, ahol zsidók nem táncolhatnak.

Cluj (Kolozsvár). Van Clujon (Kolozsvár) egy izraelita nőegylet, amely minden évben jótékonykörüli bált rendez. Van azután Clujon (Kolozsvár) egy zsidó fiuegylet is, amely cionista jelzők alá tömörülő fiukat hozott össze. A zsidó nőegylet rendes báljáról az első kommunikát az Ellenzék című lap hozta, viszont a cionisták lapja, az Uj Kelet csak másnap hozta a bál kommunikát. Emiatt azután a cionista fiúk alaposan megbaragudtak. Az ifjak vezetője kiadta a parancsot, hogy a cionista fiúk elmehotnek ugyan a zsidó nőegylet báljára, de ott még akkor sem szabad táncolniuk, ha menyasszonyuk egész este petrezselymet árul. Arról nem szól a híradás, hogy a cionista ifjak komolyan vették-e a tilalmat, de mindenesetre látszik, hogy a cionista fiuegylet tagjai ennypire örökönyek.

HIREK.

A destruktív sajtó ellen

Budapest. A magyar társadalmi egyesületek szövetsége a Vigadóban és a Petőfi-téren gyűlést tartott a destruktív sajtó ellen. Több felszólalás után a gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben köveleli a sajtó megrendszabályozását, a bűnösök megbüntetését, a sajtókamarák felállítását a bűnös lapok beszüntetését, a Világ, Az Est, a Pesti Napló, a Magyarország és a Népszava társadalmi bojkottját. A szövetség a határozati javaslatot közölte a kormányzóval és a miniszterelnökkel.

A Petőfi-társaság nagygyűlésén Herczeg Ferenc azt hangoztatta, hogy a sajtó tisztítsa meg berkeit a duvadaktól. Követelte, hogy az újságíró testület feleljen azért, hogy tagjai tanult és becsületes magyar írók legyenek.

Előkészületek a koronázásra. Bucaresti. Jól informált helyen úgy tudják, hogy Ferdinánd király és Mária királyné koronázása valószínűleg szeptember hónapban lesz Alba-Julian (Gyulafehérvár) mellett. Az ünnepségek programját már teljesen összeállította az a bizottság, amely Coanda tábornok elnöke alatt az ünnepséget vezeti. A bizottságban részt vesznek Goga Octavián miniszter Jorga képviselő, Cristea Miron metropolita, Stefanescu és Antonescu műépítésszek és Verona festő.

Románia új címere. Bucaresti. A Románia új címere megállapító bizottság Argetolauu belügyminiszter elnöklésével a belügyminiszteriumban tanácskozást tartott. Ez alkalommal Onetui tanár felolvasást tartott a román heraldika emlékeiről, amelyeknek alapján megfogják állapítani az új címet. Az új Románia nagycímere Erdély címere is benne lesz.

Elfogták Dato gyilkosát. Madrid. A rendőrség elfogta Atanco Matteo anarcistát, aki vallomása során beismerte, hogy ő gyilkolta meg Dato miniszterelnököt.

Óriási földrengés. Zürich. Ideérkezett jelentések szerint Kinán óriási földrengés vonult végig. A földrengés következtében 250 ezer ember vesztette életét.

A III. osztályú kereseti adó folytatólagos tárgyalása 1921. március 17-én a következő sorrendben fog történni. Kovács Sándor, Nyári Lajos tojás és baromfikereskedő, Gaál Ferenc gyümölcskereskedő, Avram Sándor, Kovács Györgyné, Lingurár Manicherné, Manyucz Mihályné, Nadabán Demeterné, Leitmann Dávid, Kakuja Ágnes, özv. Száva Istvánné, özv. Radoványi Anlrasné, Pejacsovich Mátyás, Popity Mária, Nemes Ferencné, Mikolás István, Kiss Jánosné, Gyöngyössy Pálné, özv. Parsang Györgyné, Farkas Gyula és neje, Buzián Miklósné, Galló Istvánné, Zabus József, Sepeczán Pálné, Posta Györgyné, Molnár Illésné, Csizmás Miklósné, Csizmás Jekaterina, Vig Mária, Gligorescu Traján, Müller Jánosné, Jakob Konrádné gyümölcs- zöldség-baromfi kereskedők, Ladics Istvánné vágott baromfi kereskedő, özv. Nánásy Béáné élelmiszer kereskedő, Són Zoltán cement, téglá stb. kereskedő, Opre Mihály fakereskedő, Schrank Benő faszén fűszer és gyarmatáru kereskedő, Mandel Adolf fakereskedő, Guttmann Jánosné aprított tűzifa kereskedő, Aradi faipar vállalat Czeiler Kornis és társa.

Itt a tavasz. Bár hivatalosan még nem köszöntött be a tavasz, de már enyhe szellő lengedez. A nap meleg sugarakat lövel a földre és pezsgésbe hozza a természetet. A parkokban, a sétányokon megjelentek a tavasz első hírnökei: a kisgyermekek Fräuleinjeik kíséretében és már ott vannak a frissen fehérre mázolt padok is. Már megjelennek a rügyfakasztó tavasszal egyidőben a szerelmes párok is, amint az enyhe levegőtől ittasan, szerelmesen simulnak össze. Az emberek megkönnyebbülten sóhajtának fel, boldogan dobják le magukról télikabójukat, mert hiszen megszabadultak a tél ezer gondjától. A sétálók örömteli arcán mintha ez állna: Itt a tavasz!

Bányalégrobbanás a tatái köszénbányában. Budapest. Vasárnap terjedt el az a hír, hogy Tatában a köszénbányában súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt. A hír szerint pénleken délelőtt bányalégrobbanás volt, melynek 11 halottja és nyolc sebesültje van. Tudósítónk érdeklődött a Magyar Általános Köszénbánya budapesti igazgatóságánál, ahol Gábor Bertalan igazgató a következő felvilágosítást adta: A hír tulzolt, amennyiben csupán kisebb üze mi balesetről van szó. Az eset az elmúlt hét csütörtökén este történt, halálos sérülés nem volt. Néhány könnyebb sebesülés történt. A munkásokat a bánya kórházába szállították. Egyik sem halt meg, de vannak közöttük, akik súlyosabb sérülést szenvedtek. Az igazgatóság azonnal vizsgálatot indított. A tárgya berendezésében nem esett kár, a munka újra megindult.

Ujabb földosztás.

Ma délelőtt osztották ki a kényszerbérleteket a környékbeli lakosok között. A kényszerbérletek kiadása néhány nap előtt kezdődött Aradon, de az összes földigénylők nem kaphatták meg a kért földet. Most a város megkapta parcellázásra a Mocsonyi-birtokot és a gróf Sennyei-uradalmat. Ezt a két földterületet azok között osztották ki ma délelőtt, akik beadák felebbezéseiket, mert a multkor nem jutottak földhöz. A vármegyeháza folyosója teljesen megtelt fejkendős asszonyokkal és környékbeli földművesekkel, akik mind abban reménykedtek, hogy most valahára földhöz jutnak. De sokan csalódtak, mert összesen csak 200 hold került kiosztásra.

Az igénylők között 2-4 holdanként osztották fel a földet. Minden hold földért évenként 60 lei bért kell fizetni. A buzsáki Sennyei-uradalomból csak a rokkantak és az ott tartózkodó cselédek kaptak földet. Dél 12 óra befejezték a földosztást.

Kereskedők a bankok ellen.

CLUJ (Kolozsvár.) A legutóbb tartott közgazdasági konferencián, a kereskedők nem vettek részt. A konferenciát így is főleg bankigazgatók rendezték, a kikkel a kereskedők nem akarna együttműködni, mert érdekeik nem közösek velük. Mint jobban értesülünk, a kereskedők között napról-napra nő az ellenszenv a bankok iránt. Ennek az ellenszenvnek az az oka, hogy a bankok áruüzleteket kötnek és ezzel elvonják a pénzt a kereskedőtől, akiknek csak a legmagasabb kamatért nyújtanak hitelt. A kereskedelmi és iparkamara információja szerint az egyik cluji (kolozsvári) bank csak oly feltétellel adott pénzt egy kereskedőnek, ha a haszon nyolcvan százalékát neki juttatja. A kereskedő így az egész üzleten csak husz százalékot kereshetett. A hitel egyik feltétele ezenkívül az volt, hogy amennyiben az üzlet veszteséggel járna, a veszteség a kereskedőt terheli. A bankok részvételéről a kereskedelemben általában kétféle felfogás alakult ki. Az egyik az ugynevezett anglosaxon, amely szerint a bankoknak csupán finanszírozni szabad üzleteket, a másik a francia felfogás, amely a bankoknak megengedi, hogy saját részükre üzleteket köthessenek. Az előbbinck köszönheti fejlett iparát Anglia, Amerika és Németország.

A cluji (kolozsvári) kereskedők, értesülésünk szerint, erélyesen állást akarnak foglalni az ellen, hogy a bankok továbbra is önálló üzleteket köthessenek és ezzel a tisztességes kereskedelem boldogulását megakadályozzák. Nemsokára értekezletre fognak összeülni, amelyen a bankok üzletkörének szigorú körülírását és megszorítását fogják kérni. Az értekezlet határozatát eljuttatják a kormányhoz és remélik, hogy kedvező elintézkedést kapnak.

Hárommillió kártyavesztés.

A budapesti Otthon Club kártyaszobáinak az elmúlt héten nagy csomónya volt. Egy fiatal ember tízórás játék után 3 millió koronát veszített a zöld asztalnál. Az Otthon Club nagy játékhöz szokott viharedzett játékosait és kibőveit is bámulatba ejtette ez a borribilis veszteség, mely példátlanul áll az Otthon változatos kártyasjátékai történetében. Az eset hőse egy berettyóújfalui fiatalember, aki néhány hónappal ezelőtt utazott fel Budapestre és édesára rendezetlen felekezeti viszonyainak, a Britanniában bérelt lakást és esténként az Otthon kártyaszobájában konvertálta a hazuról vitt ropogós leleteket — koronákra. Kedves, szeretetreméltó modorával, áldozatkész bonhomijával csakhamar az Otthon egyik legnépszerűbb alakja lett és most a 3 millió kártyavesztés után pedig különösen megnövekedett a hírneve. Drága hírnév, de tartós, mert három napig is beszéltek róla. A fiatal ember egyébként a legimpozánsabb hűdögvérel vett tudomásul Fortuna ítéletét. Az utolsó százezer koronával cigarettára gyujtott és a következő megállapításba foglalta össze a ohmen esata tanulmányát:

— A legnagyobb problémája a világnak, hogy be kell-e vágni ötre, vagy nem...?

A császár és a tengerésztiszt. (Leleplezés egy öngyilkosságról.)

Már husz éve annak, hogy a német lapok egy szerencsétlenségről számoltak be, amely a Sor Fiordon fekvő Odda községben történt s amelynek egy fiatal német tengerésztiszt esett áldozatul. A tiszt a német császár yachtján teljesített szolgálatot.

A különben banális szerencsétlenségnek az a körülmény kölcsönöz különösebb fontosságot, hogy az áldozatul esett tiszt a császár szárnysegédjének, a későbbi tábornagynak, von Hahnke fia volt. A fiatal tengerésztiszt egy motorkerékpár kirándulás alkalmával a magas útról egy mély szakadékba zuhant és szörnyethalt. A „Münchener Post” most szenzációs leleplezést közöl a már szinte feledésbe ment ügyről, amelyet kivonatossan a következőkben közlünk:

Egy nyári kirándulás alkalmával, egyezerkilencszázhetvenben, a német császári yacht, amelyen Hahnke is szolgált, Norvégia partjain, Odda falu közelében kötött ki, miután a császár, eredeti utirányától eltérve, a közelben levő Buarbaar gleccsért akarta megtekinteni. El is indult valóban e kirándulásra, ahonnan azonban rövid idő múlva bosszusan visszatért a hajóra. A fiatal Hahn-

ke ezalatt néhány társával a hajón maradt felügyelet céljából és később egy motorkerékpáron séta utra indult. Így lepte meg őt a császár, akivel váratlanul találkozott. Magából kikelve, a méregtől elváltozott arccal vonta felelősségre a tisztet, amiért a hajót el merete hagyni, majd teljes erejével párszor arcul ütötte. Hahnke a szégyentől és megaláztatástól esztét vesztve, oly dühvel adta vissza a pofont, hogy a császár elterült a földön. Természetesen azonnal letartóztatták és vasba verték. Még aznap este a haditanács halálra ítélte. A császár különös kegyből megengedte, hogy Hahnke öngyilkos lehessen s a „harakiri” körülményeit saját maga állapíthassa meg. Így alkalmat akart adni neki, hogy megóvja a saját presztizsét és ne hurcolja meg az apja nevét. Másnap reggel Hahnkét a fatális motorkerékpárral maga a császár kísérté ki az országutig, majd egy tisztet adott mellé, hogy segítségére legyen a halálban.

Hahnke az „elitelt” begyújtja a motort, egy pár métert szalad, majd a gépet neki vezette a szakadéknak. Egy halálugrás, néhány fordulat a levegőben a gépet együtt és a fiatal tengerészhadnagy holtan összezúzva terült el a földön.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Bucuresti, március 14. Dollár 73 és fél, márka 1.21 és fél. — Arad, március 15. Dollár 72 és fél, márka 1.22. — Budapest, március 14. Előfizés: Napoleon arany 1220, angol font 1530, dollár 394, márka 668, rubel 181, leu 536, szokol 540, koronadinár 1045, lengyel márka 52. Tőzsdezáras: Angol font 1535, dollár 398, francia frank 2890, márka 665, lira 1530, osztrák korona 67, rubel 185, leu 525, szokol 550, svájci frank 6700, korona és frankdinár 1040, Lengyel márka 54. Zároh, március 14. Tőzsdényítés: Berlin 947 és fél, Newyork 591, Milano 2177 és fél, Prága 782 és fél, Budapest 145, Zágráb 400, Bucuresti 805, Varsó 67 és fél, Bécs 136 osztrák lebelyegzett kor. 85. Tőzsdezáras: Berlin 947 és fél, Hollandia 208 és fél, Newyork 591 és fél, London 2308, Páris 4170, Milano 2177 és fél, Prága 782 és fél, Budapest 147 és fél, Zágráb 400, Bucuresti 805, Varsó 68, Bécs 137 és fél, osztrák lebelyegzett korona 85.

Budapesti értéktőzsde.

Budapest, március 14. Előfizés: Magyar Hitel 1870, Angol-Magyar Bank 890, Leszámitoló Bank 800, Salgótarjáni 6700, Rimamurányi 3600, Államvasut 3800. Tőzsdezáras: Magyar Hitel 1590, Osztrák Hitel 540, Angol-Magyar Bank 595, Leszámitoló Bank 790, Jelzáloghitelbank 415, Salgótarjáni 6950, Rimamurányi 3050, Államvasut 3900,

Földhitelintézet 8650, Viktoria-malom —, Beocsini 6000, Általános közszékbánya 8650, Urikányi 5250, Ganz-Danubius 29.400. Kereskedelmi Bank 7150.

— A magyar korona javulása. Budapest. A magyar korona javulása a nemzetközi piacon folytatódik.

— A rekvirálási szelvények. Bucuresti. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a rekvirálási jegyek tulajdonosai a rekvirálási jegyekkel is kifizelhessék az állami adókat a következő módon: Ha a szelvény összege kisebb, mint az adók összege akkor a pénzügyi bizottságok a különbözet megtérítése esetén a rekvirálási szelvényt akceptálni kötelesek, ellenkező esetben, ha ugyanis az aló kisebb, mint a szelvényen feltüntetett összeg, úgy a bizottság nem köteles ezt elitogadni, mivel a differenciát nem tudják visszafizetni. Ezekkel a szelvényekkel, mivel azok másra át nem ruházhatók, csupán az igazolt tulajdonosok esz-közölhetnek befizetés.

Artatlanula börtönben

(Dr. Heller Róbert Weisz Anniról.)

Megírjuk, hogy a budapesti törvényszék vádpanácsa szabadlábra helyezte dr. Heller Róbertet, a Madame című folyóirat szerkesztő-tulajdonosát, aki ellen az a vád merült fel, hogy részes Weisz Anni titokzatos körülmények között történt öngyilkosságában. A vizsgálat során semmi terhelő körülmény nem merült fel dr. Heller Róbert ellen, s ezért a vádpanács kénytelen volt a szerkesztőt szabadlábra helyezni és ellene minden eljárást megszüntetni. Az Aradi Közlöny budapesti munkatársa felkereste Váci-utcai lakásán dr. Heller Róbertet, aki a következőket mondotta:

— Fogságom alatt egészen nyugodt és lelkiileg erős voltam. Az ügyet tulajdonképpen most tanulmányozom, amióta szabad vagyok. Ha tudtam volna mindazt, amit most tudok, akkor 24 óra alatt okvetlenül megőrültem volna. Különösen bántottak a következők: Édesanyámat három héttig tartották előzetes letartóztatásban. Belegázoltak elhunyt édesapám becsületébe is. Még a nagyapám emlékét is meggyalázták, aki a régi Pest egyik legelőkelőbb nagykereskedője volt. Kísérő körülményei az ügynek, hogy magam és szerkesztőségem hajléktalanná lettünk. Mindkét öcsém állását veszítette az ügy során és a rengeteg szanatórium! és ügyvédi költség folytán jómódu családom valóságos tönk szélére jutott. Magától értődik, hogy messzemenő kártérítési perekkel fogok élni. Hogy mily nagy hullámokat vetett az ügy nemcsak nálunk, hanem külföldön is, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a napokban megjelent nálam D'Annunzio szárnysegédje és arról értesített, hogy D'Annunzio dedikációval ellátott fényképét és egy eredeti cikket küld a Madame számára.

Ezután Weisz Anniról beszélt

Heller Róbert és a következőket mondotta: Amennyire én meg tudom ítélni, Weisz Anni öngyilkossága, amely minden kétséget kizárólag bebizonyult, oly érdekesen alapulhatott, amelyekben nagy anyagi gondjain kívül, attól a férfitől való rendkívül intenzív félelem, akiről nekem beszélt és a szégyen játszották a főszerepet, hogy jól szituált nőből hirtelen körözött csalónő lesz belőle. Soha semmi sem lehetett köztünk. Azt mondanom sem kellene, ha a nő külsejét kellőképpen lefesteni tudnám. Üldöztetésemet, meghurcoltatásomat egészen rajta kívül álló okok és személyek kezdeményezték és ez az, amiről ma még nem beszélhetek, de néhány nap múlva erről oly részletek jutnak nyilvánosságra, amelyek vissza fogják adni régi jó hírnevem.

Antiszemita-tüntetés Bécsben.

Bécs. Az antiszemita kongresszus tegnapi gyűlése után a Kärtner-Strassén nagyobb csoport keresztültörte a rendőri kordont, a kávéházak ablakait betörték és a vendégeket inzultálta. A tüntetők feltartóztatták Fedák Sári autóját. A sofőrt lerángatták és csak a rendőrség mentette meg a további bántalmaktól. A tüntetők a bécs-pozsonyi villamosvasut ablakait beverték. Számos utas könynyebben megsérült. A felvonult rendőrség oldalfegyverrel kergette szét a tüntetőket. A rendőrség 25 embert, köztük diákokat és kereskedősegeket letartóztatott.

Mozl.

Amerikai filmek az Apollóban és Urániában. A két aradi mozisínház újabban szerzett összeköltetését jelentik azok a nagystíű amerikai filmek, amelyet nagy sikerrel mutatott be az Apolló és Uránia. Az amerikai filmeket mindig különös érdeklődéssel fogadta a közönség s épp ez indította az Apolló és Uránia színház igazgatóságát arra, hogy színházai számára lekösse a newyorki filmpiac udonságait. Az Apolló színházban a Büszkeség ördöge címen kapunk egy raffináltan megkonstruált társadalmi drámát. Csupa izgalom és gördülő cselekmény elejétől végig ez a dráma, amelyben egy hódítóan szép leány körül szövődnek a történések. Az Uránia stílusos amerikai drámát tart műsoron. A Ragadozó madár szimbolikus cím s egy romlottlelkű emberre vonatkozik, a kit sötét lelke egy darabig felszínen tart, aztán a reá nehezedő bűnök súlyától alámerül: elbukik. Sok idegizgató részlete van ennek a pompás képnek, a melynek kiállításán szembeötlően észrevehetők az amerikai filmgyártás szédületes dimenziói. Az Apolló és Uránia szerdán mutatják be utoljára az amerikai képeket.

Judex III—IV. Néhány napi megszakítás után csütörtökön folytatják a mozisínházak Judex hátralevő fejezetének bemutatását, amit a közönség bizonyára türelmellen kíváncsisággal vár. Az Apolló színház a szenzációs bűnügyi kép harmadik fejezetét vetíti a jelzett naptól kezdve, míg az Uránia csütörtökön a negyedik rész premierjét tartja.

NYILTÉR.

Ajándék rovart alatti kőszönetkért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁS!

Mután Komoczi Albert Calea Bihorului (Hindenburg-ut) 9. szám alatt Bernhez címzett vendéglőt és szállodáját megvettem, felszólítom esetleges hitelezőit, hogy esetleges követeléseiket három nap alatt nálam jelentésük be. Későbbi jelentkezéseket nem veszek figyelembe. 10477

Arad, 1921. március hó 15.
WEISZ JOZEFIN,
Calea Bihorului (Hindenburg-ut) 9.
Berlin szálloda.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlően jó fiunk elhalálozása alkalmából fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek és a temetésen megjelentek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Borossebes, 1921. március 15.

Runge József
és neje.

1084

Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetésért ára 75 bani.

Vasgázabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vasgázabb betűkkel kivált szavakat elvázzással kell jelézni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 7 m 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Alkalmazás.

ONALLÓ ANGOL és francia varróleányok, ügyes masamód leányok és tanulóleányok azonnal fölvetetnek Robe Iparművészeti Divat és Kalapsalonjában Str. Piroci (Vörösmarty-u.) 8. 1089

LUTHER-U-1 sz. bérházban azonnal egy-egy házmester kerestetik. 1091

MINDENES leány jó fizetéssel felvétetnek Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 3. Kalapüzlet. 1081

VARROLEANYOK jó fizetéssel felvétetnek Engelnénél Bulevardul Carol (Erzsébet-körút) 5. Strada Bucur (Eötvös-utca) sarok. 10731

IDOSEBB NO házasvetőnőnek a ankol-zik vidékre is megy. Cim Str. Ioan Popa Bnassu (Luiza-u.) 1. szám. 1085

ÜGYES vasalónő házakhoz ajánkozik Sárkány Juliska, Szél-u. 1b. 1087

Különféle.

ELVESZETT 14-én délelőtt egy barna erszény, melyben egy Kocher Anny névre szóló személyazonossági és artista igazolvány volt. Becsületes megtaláló kéri az igazolványokat a Modern Kabaré irodájában leadni. 1077

Vétel és eladás.

ÖZLETBEN felállítható emeletátfvány, teljesen jókarban levő eladó Strada Vasile Stroiescu (Teleky-utca) 25. fűszerüzlet. 10732

VILAGOS hálószoba eladó. Vécsey-utca 4. szám. 10732

ANTIK és modern porcellán butor, szőnyeg, festmények, ékszerek, ezüstöt vesz és elad Salon Artistic. Alkalmos kiállítás Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

HINTÓ

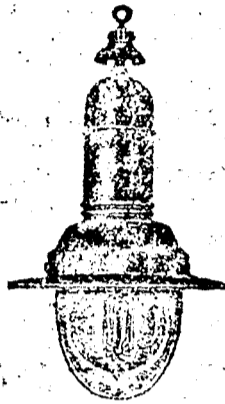
Kölber-féle kutsir kocsis jutányos áron eladó. Megtekinthető Strada Georgeo Lázár (Simonyi-u.) 8. sz. 1088

ÉRTESETÉS!

Ugy a n. é. közönség, mint ismerőseink szíves tudomására adjuk, hogy egyik cégtársunk: **Vozáry Géza** cégünk kötelekeiből kilépett és így a **Calea Sarguna (Váriassy Lajos-utca 194. sz. alatt)** **KOVÁCS VALLALATUNKAT** tovább vezetjük, miért is további szíves pártfogást kér: 10732

KERTÉSZ ES RUSSU.

Villamos

fel szerelési cikkek
szabványi eladása.
Kápo. elők, foglalatok, biztosítók,
csövek, izsólampák,
vezetőkáru műszerek, porcellánárak

**Általános
Gázizzófény
és Villamosági
R-T.
Budapest,**

VII. Vörösmarty-utca 8. szám.
Gáz- és acéllámpák külön osztály. 10791

Értesítés.

Sziléziai L. oszt. rostált, békébeli

KOKSZ

kapható, csak amíg a készlet tart.

FRIEDMAN szénkereskedő A R A D,
Közép-utca 18. szám. 10478

Valódi 98-99%-os angol

Kékkő

kapható 16 lei pr. kilogramm.

Dürr Gusztáv-nál,
1080 a városházzal szembe

Vetőbűkköny,

Muharmag,

Cukorrépmag

megbízható osztraképes minőség kapható: 1082

Morvay-nál, Arad, Dezső-u. 1/b.

Intelligens

háaspár két butorozott szobát keres fürdőszoba használatra a belvárosban, havi 800 Leit fizetnek

Cimok Wallinger hirdetőjében Lázár-utca leadandók. 10781

Luxuscipők

férfiak és nők számára
nagy választékban kicsinyben és nagyban

Gerő Adolf Fia cégnel,

Budapest, IV. Kossuth L.-u. 4

Luxuscipőgyár: I., Bercsényi-u. 10.

Sürgönyeim: G A F. BUDAPEST.

Murok, hangszerkele ékek,

des választékban kaphatók nagyban és kicsinyben

**mélyen leszállított áron
M. KLEIN JUN.**

könyvkereskedésben :-

Hotel Ornoea Alba (Fehér Kereszt-szálloda). Ugyanott nagy kotta-, könyv- és írószerraktár. 1076

**Legújabb divatu
térfi és női kalapok**

nagy raktára 785

JOAN FISCHER-nél

Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 28. sz. Ugyanott térfi és női kalapok kialakításra gyorsan és jutányosan eszközölteik

A borosjenői kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.
3336-920. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY-KIVONAT.

Csermő és Vidéke Takarékpénztár és ezennel csatlakozottak kimondott Victoria Takarékpénztár és Hitelezőintézet végrehajtónak Kaba Pavel és Florica végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést többrendbeli lökekövetelés és járuléki behajtása végett a borosjenői kir. járásbíróság területén levő. Sicula községben fekvő s a siculai 136. sz. ljkvben A I. 6. sor 1810b) hrzi számú ingatlanok Kaba Pávekt illető 1/4 része 2755 lei, a siculai 1276. sz. tkvben A I. 1. sor 1682. hrzi számú ingatlanok Kaba Floricát illető 1/4 része 750 lei és a siculai 1277. sz. tkvben Kaba Floricát illető 1/4 része 625 lei kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1921. évi március hó 24. napján délelőtt 11 órakor Sicula község házánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverési szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben. vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ában meghatározott árfolyanmal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezésétől kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnél átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881. LX. t.c. 147. 150. 170. §§.; 1908. XL. t.c. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléká szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni (1908. XLI. 25. §.)

Borosjenő, 1920. évi november hó 7. napján. 1074

Dr. Parkas s. k. bíró.

Vadonatuj és használt

Automobilok

Pneumatikok

kivitelű lehetőségrel 10791

Bárdi József

Budapest, IV. Kossuth L.-u. 6.

NYERS BORKÖVET vasm. Irom Árm. Bercsényi Miklós-utca 39. 1067

ZONGORA, butorok, függönyök, porcellán servicek eladók. Magyar-u 7b 1067

MASZNALT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ELKÖLTÖZÉS miatt eladó Gaál László-utca 2a) számú ház. 1076

ELADÓ ház italmérésel engedélyvel és számos üzlethelyiséggel Galsán a motorállomás mellett. Bővebbet Branc Motortulajdonosnál. 1076

MAQANHÁZAT, vagy kisebb bérházat Aradon, esetleg külvárosokban, hol nagyobb kert és kisebb, gazdálkodásra alkalmas melléképület van, évi bérbe vennék. Szükség esetén biztosítékkal rendelkezem. Ajánlatokat ktsvasat írodákba kérem. Erzsébet-utca 1. 1082

ZSIGMONDHÁZA 40. sz. ház niszakdával, magtárral, szőlővel, 6 lakással eladó. 1086

BELVAROSBAN csinos kisebb ház villanyvilágítással olcsón eladó. Bővebbet Calea Radnei (Radnai-ut) 86., korosma. 1086

Nagy készlet 10791

erdei vasuti anyagokban

Roessemann és Kühnemann

Budapest, VI., Váci-ut 113.

100 drb. 10 tonnás duplatruck 700 m/m nyomtávra, mozdonyüzemre, nagy mennyiségű váltó 12 kiles sínből azonnal szállítható.

Prima

Firnisz

(Kétszer főzött, szavatolt tiszta lonolaj.)

A büneurauti „PHENIX” Olajművek gyártmánya, eredeti gyári árák mellett, Aradon állndóan raktáron.

A „PHENIX” Olajművek képviselője

JOSIF DÁVID

IRODA: Bulev. General Dragalina, (Apponyi Albert-ut) 1. sz. 1086

Névjegyeket, levélpapírokat, meghívókat, üzleti és hivatali,

nyomtatványokat

kiseb-nagyobb mennyiségben legjutányosabb, legesinosabb kivitelben és legjobb papírosan készít az

Aradi Közlöny nyomdája

(Az Arad-csanaai egyesült vasutak palotájában)